

Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii: abordări inter- și transdisciplinare în cadrul unui proiect științific

Aliona GRATI

Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova

Marina MIRON

Asociația de Dezvoltare a Turismului în Moldova, Republica Moldova
office.adtm@gmail.com

Abstract: In this discourse, we start from the premise that fine arts, sculpture, architecture, music, cinema, literature, history with all the legends and life stories of some prominent personalities, etc. they are efficient and expressive ways of building the identity and image of a city. Within the project a team of experts from various socio-human fields creates an interdisciplinary scientific research model to promote the representation of cities Chișinău, Bălți and Cahul through art and mythopoetic, which will serve as a support for all those concerned with the image of the Republic of Moldova. During the project there is a collection of materials, which will include the urban landscape and cultural universe of several cities in the Republic of Moldova (Chișinău, Bălți, Cahul), able to shape the imagination, collective ideology individual, unconscious and intentional representation of representatives of other nationalities and states, interested in getting to know us. Thanks to interdisciplinary research (philologists, architects, critics of literature and art, historians and ethnologists), training and dissemination activities planned within the project, in a short time the various, truthful, interesting information related to our mentality, and urban culture will be available to those who work directly with city and country guests.

Keywords: *interdisciplinary scientific research model, the culture of promoting, art and mythopoetic, urban landscape and culture, cultural tourism.*

În discursul de față pornim de la premisa că arta plastică, sculptura, arhitectura, muzica, cinematografia, literatura, istoria cu toate legendele și poveștile de viață ale unor personalități marcante constituie modalități eficiente și expresive de construire a identității și imaginii unui oraș. Proiectul a fost redactat în 2019 de un grup de specialiști din diverse domenii de cercetare științifică și a fost promovat pentru realizare cu susținerea financiară a Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2020–2023 (Republica Moldova).

Proiectul realizează cercetarea științifică a imaginilor pe care le-au căpătat orașele din Republica Moldova în artă și literatură, iar rezultatele obținute sunt aplicate în activități concrete care contribuie la îmbunătățirea calității turismului

receptor și intern și a politicilor culturale externe. O echipă de peste 20 de experți din diverse domenii socioumane creează un model de cercetare științifică interdisciplinară pentru promovarea reprezentării orașelor Chișinău, Bălți și Cahul prin intermediul artei și mitopoeticii. Membrii echipei proiectului¹ își concentrează atenția asupra mai multor aspecte.

În primul rând, a fost stabilită metodologia și au fost efectuate cercetări istoriografice în bibliotecile, muzeele, arhivele din Chișinău, au fost consultate sursele publicate în spațiul online. Documentarea a urmărit colectarea datelor culturale și literare privind elementele urbane (clădiri publice, case private, biblioteci, întreprinderi industriale, restaurante, monumente istorice și de arhitectură, parcuri, personalități, legende, mituri, povești etc.) cu valoare simbolică și estetică în putere să creeze identitatea competitivă a Chișinăului în contextul civilizației urbane europene și a imaginii lui de oraș cu prestigiu cultural și atractiv pentru vizitatori.

Pe parcursul proiectului se vor aduna colecții de materiale din domeniul artei și literaturii cu informații (narațiuni) ce vor cuprinde peisajul urban și universul culturii câtorva orașe din Republica Moldova: Chișinău, Bălți, Cahul. Acestea sunt capabile să modeleze imaginarul, ideologia colectivă și individuală, inconștientă și intențională a reprezentanților altor naționalități și state, interesate de a le cunoaște. Grație cercetărilor interdisciplinare ale câtorva filologi, arhitecți, critici de literatură și artă, istorici și etnologi și activităților de instruire și de diseminare preconizate în cadrul proiectului, într-un termen scurt, informații variate, veridice și interesante, legate de mentalitatea și cultura noastră urbanistică vor fi disponibile pentru cei care lucrează direct cu oaspeții orașelor și țării.

În al doilea rând, membrii echipei de proiect au participat și continuă să participe la diferite evenimente și manifestații publice de ordin științific, cultural, artistic, afiliate temei proiectului. Doar în primul an de implementare a proiectului au fost realizate 104 de publicații: 2 monografii, o monografie colectivă, 2 culegeri de articole, 47 de articole în reviste științifice de profil, 53 de articole în culegeri științifice. Peste 30 de alte tipuri de activități au reflectat imaginea avantajoasă a orașului Chișinău din mai multe perspective și prin intermediul mai multor arte. Echipa proiectului a realizat un frumos parteneriat cu Academia de Științe a Moldovei pentru organizarea și desfășurarea Conferinței științifice internaționale „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”², dedicată zilelor europene ale patrimoniului (Chișinău, 22-23 septembrie 2020, ediția a II-a), unde a fost abordată tema imaginii Chișinăului din perspectiva diferitelor arte și a literaturii în planul mitopoeticii (mituri literare). Ca finalitate a fost editată o culegere de articole-comunicări.

Totodată, în cadrul proiectului este editată revista științifică cu apariție trimestrială de studii culturale și literatură „Dialogica”. În primul an au fost editate

---

¹ În anul 2020 proiectul a fost realizat pe lângă Universitatea de Stat „D. Cantemir” din Chișinău, Republica Moldova.

² https://ibn.idsi.md/ru/vizualizare_articol/123578.

3 numere tematice: numărul 1 a avut ca temă „Relațiile dintre Artă și Religie”; numărul 2 – „Arta angajată, arta și contextul social, politic etc.”, iar numărul 3 a fost dedicat temei „Arta și mitopoetica orașului Chișinău”³.

Promovarea obiectivului general al proiectului are loc prin diverse activități practice dedicate diferitor categorii de public larg și sunt realizate în parteneriat cu diferite instituții de învățământ și de cultură – Direcția Cultură a Primăriei Municipiului Chișinău, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Muzeul de Istorie a Orașului Chișinău și Comitetul Național ICOM Moldova. În perioada 27 aprilie – 18 mai 2020 s-a desfășurat Concursul de artă plastică „Arta și mitopoetica orașului”, organizat pentru tinerii interesați de creația artistică în genurile pictură, grafică, artă decorativ-aplicată. La concurs au participat peste 80 de elevi și studenți din municipiul Chișinău și din țară. Câștigătorii concursului au fost apreciați cu diplome de grad/de participare și cadouri. Concursul de creație literară „Orașul meu”, desfășurat în intervalul 18 mai – 01 iulie 2020, a fost adresat elevilor din învățământul general (gimnazii, licee) și profesional tehnic (colegii, școli profesionale, centre de excelență). În concurs au participat 18 elevi ai gimnaziilor, liceelor și colegiilor din municipiul Chișinău și din țară. Laureții au primit diplome și cadouri în Turnul de apă (Muzeul istoriei orașului Chișinău), iar textul laureatei Premiului I a fost publicat în nr. 3 al revistei „Dialogica”.

Atelierul de artă fotografică și al Expoziției-concurs cu genericul „Chișinăul de ieri și de azi în viziunea tineretului creator” a avut loc la 10 iunie 2020, încadrând studenți de la instituțiile cu profil de artă.

Echipa proiectului a pregătit și a depus, pentru sporirea promovării rezultatelor proiectului, cereri de finanțare la mai multe concursuri internaționale și a reușit să obțină finanțare pentru realizare a 5 filme documentare și a unei expoziții virtuale de pictură (la tema proiectului) pe pagina web a revistei „Dialogica” (Biroul pentru Relația cu Republica Moldova, România). Ca urmare, au fost create (redactate, regizate, filmate și montate) 5 filme documentare obținute în rezultatul valorificării istoriei, patrimoniului arhitectural, cultural-artistic și mitopoetic al orașului Chișinău. Acestea sunt: „Cetatea Chișinăului” (Mariana Șlapac); „Arhitectura Chișinăului interbelic” (dr. hab., m. C. Mariana Șlapac, dr. Alla Ceastina); „George Dorul Dumitrescu despre Chișinăul interbelic” (dr. hab. Aliona Grati); „Bisericile vechi ale Chișinăului în pictură” (dr. Natalia Procop); „Clădirea Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” în timp” (Mariana Harjevschi)⁴. Precum și o expoziție virtuală de pictură pe tema „Bisericile vechi ale Chișinăului în pictură” (dr. Natalia Procop)⁵.

Au fost plasate sistematic informații cu privire la rezultatele științifice și evenimentele realizate în cadrul proiectului pe rețele de socializare și site-urile Academiei de Științe a Moldovei, Universității de Stat „Dimitrie Cantemir”/

³ <https://dialogica.asm.md/arhiva-revistei/>.

⁴ <https://dialogica.asm.md/multimedia/>.

⁵ <https://dialogica.asm.md/bisericile-in-plan-triconc-din-chisinau/>.

Universității de Stat din Moldova, Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și cel al revistei „Dialogica”⁶.

Ca finalitate, s-a preconizat de asemenea elaborarea și testarea unui model de cercetare științifică interdisciplinară de promovare a imaginii avantajoase și atractive a orașelor Chișinău, Bălți și Cahul prin intermediul artei și mitopoeticii, identificarea căilor de transmitere a complexei și variatei experiențe cultural-istorice și mitologice a orașelor noastre. Cercetările s-au situat în zona de graniță a studiilor culturale și literare, esteticii etc. și au profitat de metodologia modernă a acestora. Această optică interdisciplinară a permis evaluarea imagologică complexă a orașului Chișinău. Patrimoniul de studii culturale și istorice, povești, mituri, legende etc. despre Chișinău, recuperate, adunate și valorificate interdisciplinar la această etapă a proiectului, demonstrează existența unei culturi urbanistice cu tradiții europene, relevante mai ales din punctul de vedere al bogăției patrimoniului artistic și mitopoetic. Colecția de narațiuni cu valoare simbolică și estetică alcătuită la această etapă a proiectului conferă orașului Chișinău un autentic prestigiu cultural, asigură calitatea ghidajului turistic, muzeal, livresc etc. și a cunoștințelor pe care le vor primi străinii despre el.

În următorii ani de realizare a proiectului continuă activitățile de cercetare și de colectare a datelor culturale despre Chișinău, Cahul și Bălți care vor alcătui materialul didactic la prelegerile de instruire și atelierele de lucru cu responsabilii de politicile culturale externe, ghizii și managerii de turism, cu muzeograful, bibliotecarii, specialiștii în industria vinurilor, primarii orașelor, studenții și masteranzii facultăților de profil. Informațiile sistematizate vor sta la baza celor 4 trasee turistice tematice (două pentru or. Chișinău și câte un traseu pentru or. Cahul și or. Bălți) și a unei monografii colective ce urmează să fie editată.

Totodată, continuă practica de atragere a altor fonduri suplimentare pentru realizarea de filme-prelegeri sau filme documentare care vor fi în continuare plasate pe site-ul revistei „Dialogica”, pe alte pagini ale instituțiilor partenere și pe un canal de *youtube*. Se merge mai departe cu activitățile de promovare lansate pe parcursul primului an de implementare a proiectului, deoarece se cunoaște că „viam supervadet vadens”.

SITE-URI

https://ibn.idsi.md/ru/vizualizare_articol/123578.

<https://dialogica.asm.md/arhiva-revistei/>.

<https://dialogica.asm.md/multimedia/>.

<https://dialogica.asm.md/bisericile-in-plan-triconc-din-chisinau/>.

<https://dialogica.asm.md/>.

---

⁶ <https://dialogica.asm.md/>.